

Egészségpolitika

Közgazdasági értékelés az egészségügyben

Fügedi Gergely

SE-EMK

2017. január

SEMMELWEIS EGYETEM
EGÉSZSÉGÜGYI
MENEDZSERKÉPZŐ
KÖZPONT

Amire szükség lenne:

- cél/értékvezéreltség
  - célokból következnek a problémák
- tudományos bizonyítékokon alapuló
- megvalósítható
  - ciklusokon átívelő
  - kellő politikai, szakmai és társadalmi támogatottság
  - kiszámítható

» ehhez az első feltétel: értékconszenzus

Az egészségpolitika célkitűzései

hatásosság

hatékonyság

igazságosság

megvalósíthatóság

Az egészségpolitika célkitűzései

» második feltétel: bizonyítékok rendelkezésre állása

hatásosság

[kitűzött cél elérésének mértéke]

„ideális” hatásosság
(efficacy)

eredményesség
(effectiveness)

Az egészségpolitika célkitűzései

„...olyan nincs, hogy valami önmagában hatékony.”

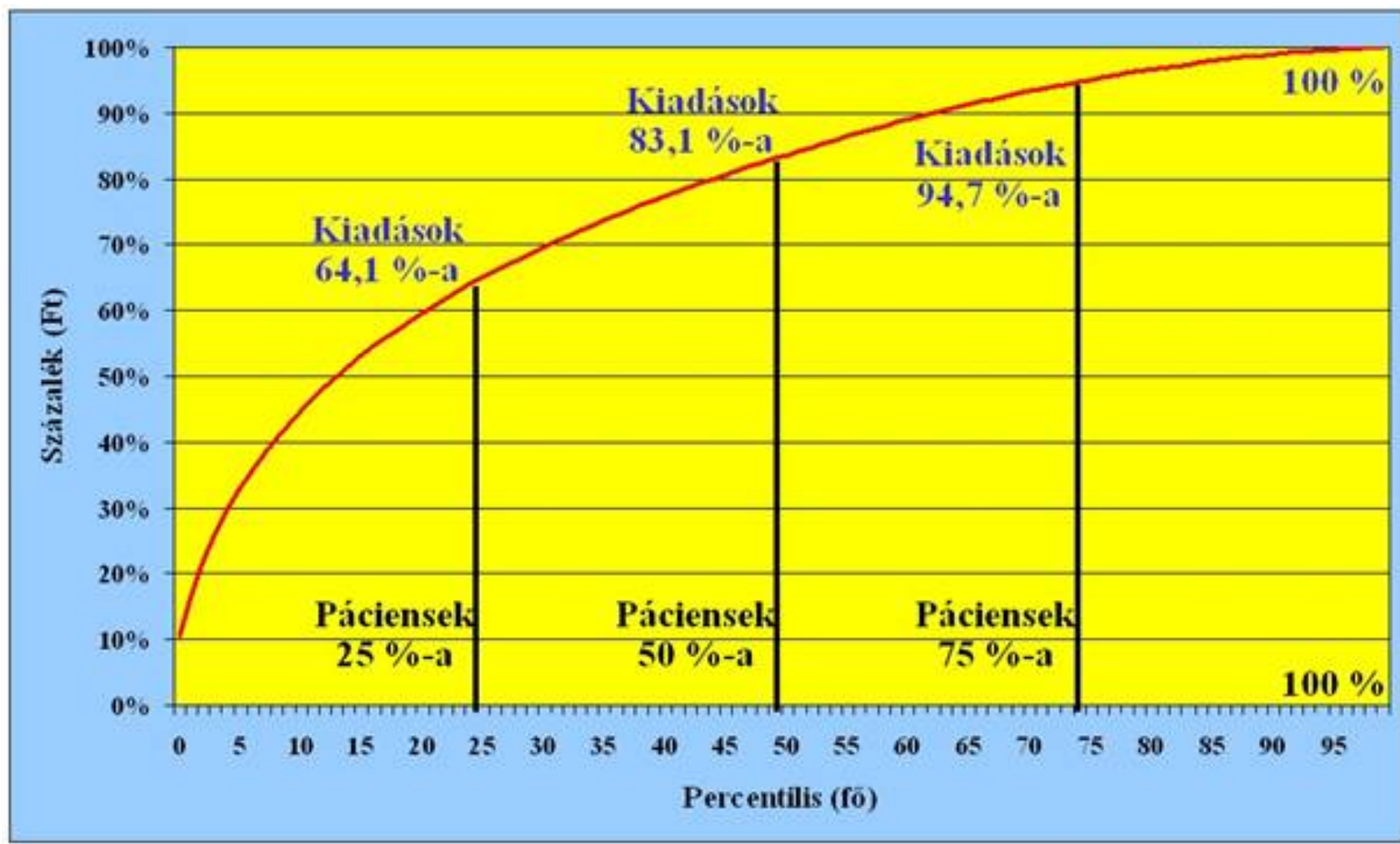
– ismeretlen eü. közgazdász, Kr. u. XXI. sz.

hatékonyság

[ráfordítás és haszon viszonya]

1. ne pazaroljuk az erőforrásokat
2. mindent a legkisebb költségen állítsunk elő
3. legtöbbre értékelt típust és mennyiséget

Az egészségpolitika célkitűzései

Az aktív fekvőbeteg szakellátás koncentrációs görbéje (2004)

Az egészségpolitika célkitűzései

érdem vs. szükséglet

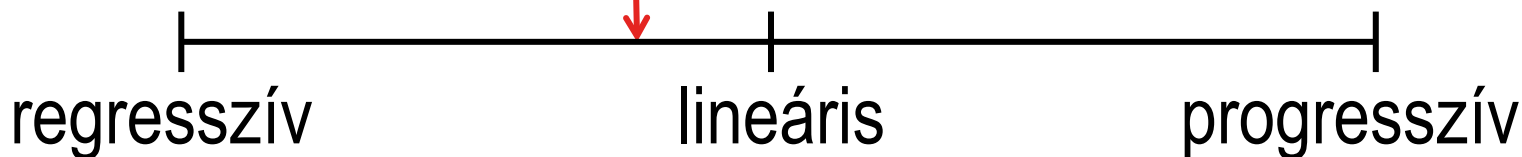
fizetési képesség vs. haszon alapelv

[hasznok és terhek igazságos elosztása]

igazságosság

Mo.

Az egészségpolitika célkitűzései

3. adminisztratív kapacitások szerint
2. az egyéni értékválasztás szerint
1. a közösség átfogó értékei szerint

megvalósíthatóság

» harmadik feltétel: érintettek bevonása,
cikluson átívelő programokkal

A ~~tökéletes~~ piac

racionális önérdékkövetés
tökéletes informáltság
homogén jószág
sok független vevő és eladó
akadálytalan be/kilépés
ár minden költséget és
hasznot magában foglal

Az állam

1. piaci kudarcok korrigálása:

szabályozás | adók és támogatások

2. piaci allokáció feladása:

közösségi finanszírozás és/vagy közösségi termelés

mire is kellett nekünk az állam?

egészségügyi technológiaértékelés
(=közgazdasági értékelés)

QALY

= **quality-adjusted life years**

= életminőséggel korigált életévek száma

[megnyert életévek] x [szubjektív súly]

A szubjektív súly meghatározása

közvetlen eszközök:

- standard játszma
- időalku
- vizuális analóg skála

Standard játszma

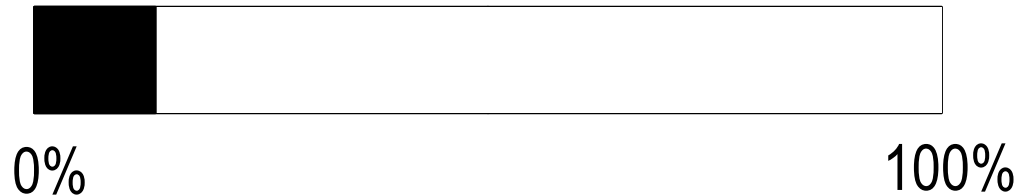
Ha a hátralevő életében vakon kellene élnie,
elfogadna egy terápiát, amely során

25%

esélye lenne arra, hogy azonnal meghal (sötét terület) és lenne az esélye, hogy visszanyeri a tökéletes látását?

56%

A halál esélye a tökéletes egészség eléréséhez:

Elfogadnám a kezelést.

Inkább vakon élnék.

Túl nehéz a kezelés és a vakság között dönteni.

Standard játszma

ha az eredmény olyan 15% körüli lett,
akkor a ti esetetekben az

ezzel a betegséggel együtt járó egészségi
állapot relatív hasznossága $1 - 0,15$

vagyis 0,85

hány évet adnál a hátralevő 40 (😊)
évedből, hogy visszanyerd a látásodat?

$$\text{relatív hasznosság} = 1 - \frac{\text{---}}{40}$$

QALY

= [megnyert életevek] x [szubjektív súly]

például:

- művесе program 15 évvel hosszabbítja meg az életet
- első 10 év 75% életminőség, utolsó 5 év 50%
- $QALY = 10 \times 0,75 + 5 \times 0,5 = 10$ QALY nyereség

nade.

mi a probléma az előzőekkel is?

a QALY egyenlőségjelet tesz nem
ekvivalens állapotok közé is

1 QALY = 1 év 100% VAGY 10 év 10%

DALY

= **disability**-adjusted life years

= funkcióvesztéssel korrigált életévek száma

QALY x [életkor szerinti súlyszám]

(maximális súly: 25 év = társadalmi szerep)

Honnan indultunk?

hatásosság

hatékonyság

igazságosság

megvalósíthatóság

Közgazdasági értékelések típusai

ráfordítás / haszon

- » haszon: *változatlan*
= **költségminimalizálás elemzés**
(cost-minimisation analysis - **CMA**)
- » haszon: természetes egység
= **költség-hatásosság elemzés**
(cost-effectiveness analysis - **CEA**)
- » haszon: QALY (vagy hasonló)
= **költség-hasznosság elemzés**
(cost-utility analysis - **CUA**)
- » haszon: pénzegység
= **költség-haszon elemzés**
(cost-benefit analysis - **CBA**)

Közgazdasági értékelések típusai

» *haszon: változatlan*
= **költségminimalizálás elemzés**
(cost-minimisation analysis - **CMA**)

» *haszon: természetes egység*
= **költség-hatásosság elemzés**
(cost-effectiveness analysis - **CEA**)

» *haszon: QALY (vagy hasonló)*
= **költség-hasznosság elemzés**
(cost-utility analysis - **CUA**)

» *haszon: pénzegység*
= **költség-haszon elemzés**
(cost-benefit analysis - **CBA**)

Mikor melyiket alkalmazzuk?

csak azonos kimenetelnél
= pl. különböző életmentő
programok összehasonlítása

(« egészség maximalizálása)

többféle kimenetel esetén is,
illetve amikor mennyiségi és
minőségi következmények vannak

(« jólét maximalizálása)

Egy tényezőről nem igazán esett szó eddig.

Példa:

A program: 1000 halálozás elkerülése 2016-ban

B program: 1000 halálozás elkerülése 2016-2066 között

diszkontálás = későbbi években fellépő költséget és/vagy következményt **diszkonttényezővel** csökkentünk (jelentéérték-számítás)

» diszkontráták: 3-5% között

... vagyis továbbra is az államnak kell egyensúlyoznia az egészségpolitikai célkitűzések között.

azonban:

- korlátozott információval rendelkeznek (vs. piac)
- korlátozott ellenőrzése van a piac felett
- korlátozott ellenőrzése van a bürokrácia felett
- no meg a politika.

köszönöm a figyelmet.

fugedi@emk.sote.hu